

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

§. III. De Successione Ascendentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

tum fisco addicuntur l. 5. §. 1. C. ad Leg. Jul. Majest.

29. Quæres VI. Quid juris circa successionem, si liberi diversi matrimonii concurrant? Resp. parenti communi, qui eos genuit, omnes æqualiter succedere. Quodsi ergo pater in bonis propriis 20000. fl. numeret, & ex duobus matrimoniis successive initis suscipiat quatuor liberos, hi defuncto patri suo æqualiter succedent, & singuli 5000. fl. capient. Sit idem exemplum de matre, quæ duos successive superinduxit viros, & ex quolibet duos liberos genuit, hi ex defunctæ matris bonis propriis, quæ supponamus fuisse 12000. fl. singuli capient 3000. fl.

Nihil ergo præcipui habent hi diversorum matrimoniorum liberi? habent omnino, & quidem I. bona sua adventitia. II. Bona, quæ conjux ex priori matrimonio superstes à prima

conjugæ accepit, puta luera dotalia, & nuptialia, vel quæ III. ex successione liberorum prioris matrimonii ad conjugem superstitem pervenerunt, puta per legatum, aut donationem mortis causa Nov. 22. cap. 23. explicatius ista leges apud Stryckium de Success. ab intest. dissert. 1. cap. 2. §. 6. & segg. & Clariss. D.D. Peregrini ad tit. 1. lib. 3. Inst. §. 2. num. 10. Quodsi liberi fuerint ex diversis matrimoniis, qui communem parentem non habent, ut sunt privigni, & privignæ, hic quisque suo tantum parenti succedet, non vitrico, aut novercæ, nisi unio prolium inter venerit, tunc enim liberi diversi generis quoad successionem exæquantur. De hac unione videatur Jacobus Rickius in peculiari tract. de unione prolium & Stryck. de Success. ab intest. dissert. 8. cap. 6. per tot. & Bartholom. Musculus de Success. convent. §. anoma. Class. 1. membr. 3.

§. III.

De Successione Ascendentium.

S U M M A R I A.

30. Nullo descendente superstitute succedunt ascendentes, & quare? 31. Proximiores gradu excludunt remotiores. 32. 33. Quomodo successio patris adoptantis & arrogantis reguletur? 34. Item qui filio naturali uterque parens succedat? 35. Quando mater respectu filii impuberis successione excidat? 36. Non fit distinctio inter bona paterna, & materna in hac successione. 37. Solvitur oppositio. 38. Quomodo reguletur successio patre & filio simul occumbente? 39. In hac successione non est locus representationi. 40. Remotiores si sint in gradu æquali, in quasi stirpes fit successio. 41. Cum ascendentibus ad successionem etiam veniunt fratres Germani, & eorum filii, exclusis uterinis & consanguineis. 42. 43. Fratres Germani succedunt in capita, eorum filii in stirpes. 44. Si soli sint fratrum Germanorum filii, eos una cum ascendentibus succedere probabilius judicamus. 45. Recapitulatur ordo successionis. 46. Quomodo filio naturali succedat pater,

ter, mater, & frater ejus. 47. Quid de successione parentum, qui ad secunda vota transierunt. 48. In duobus casibus binubi pœnam legalem evadunt, qui recensentur.

30 **P**ost descendentes, si præter communem naturæ cursum, votumque parentum contingat, ut liberi ipsis præmorianur, vocantur ad successionem *ascendentes*, id est, pater, & mater, avius & avia, cæterique utriusque sexus ascendentes in infinitum Nov. 118. cap. 2. & hi omnibus ex latere conjunctis præferuntur, exceptis solis fratribus *Germanis*, sive ex utroque parente genitis, non attento, an defunctus, cui succedunt, fuerit suæ potestatis, num sub patria potestate constitutus, nullo quoque habito sexus discrimine. d. Novell. cap. 2. Quare verò post descendentes ad successionem vocentur *ascendentes*, plures congruentias profert Forster. lib. 7. cap. 1. num. 7. præcipua hæc est, ut habeant parentes aliquale solatium ob liberos amissos, luctusque, quem ex præcoci liberorum fato juste concipiunt, hoc pacto qualiter qualiter mitigetur.

31 Succedunt ergo parentes primi gradus, exclusis omnibus aliis ascendentibus, liberis *legitimis*, & *naturalibus* simul, sicut & legitimatis per subsequens matrimonium æqualiter auth. defuncto C. ad SC. Tertyll. Novell. 118. cap. 2. legitimatis vero per rescriptum principis eo modo, quo §. priori ipsos parentibus succedere diximus. Manz. in epitom. de success. ascend. dissert. 3. Q. 1. num. 36.

32 De successione patris adoptantis & arrogantis id juris est. Adoptato ab ascendente non modo ipse adoptans,

sed etiam pater naturalis succedit, pro ut §. præcedente talem filium utrique parenti succedere conclusimus. Adoptione facta ab extraneo pater adoptans filio non succedit, sed pater naturalis tantum l. penult. §. 1. C. de adopt. Et licet alias jus successionis sit reciprocum, consequenter inferri posset, quod sicut filius ex adoptione id commodi fert, quod patri adoptanti ab intestato succedat, ita vicissim adoptans commodo successionis frui debeat, attamen reciproco hoc favore patrem adoptantem dignum haud existimamus, eo præcipue ex capite, quod in arbitrio adoptantis sit, filium, quandoque lubet, per emancipationem successionem privare, non vicissim arbitrarium est filio nexum adoptionis dissolvere: ergo idem quoque jus statui non debet in utroque. Deinde patri naturali non præjudicatur, si filius ejus patri adoptanti succedit, præjudicaretur vero eidem, si adoptans admitteretur ad successionem filii. cit. l. §. 1. Forsterus d. lib. 7. cap. 18. n. 2. attanaen Stryckius de success. ab intest. dissert. 2. cap. 1. §. 36. & Clariss. D. D. Franz p. m. ad tit. de her. quæ ab intest. num. 67. patrem adoptantem beneficio successionis privare volunt, eo, quod jure novissimo ad patriam potestatem in successione ab intestato nullus habeatur respectus.

Arrogator filio arrogato tunc succedit, si *pubes*, & non emancipatus, nec filios legitimos relinquens decesserit; non item, si filius *impubes* moria-

riatur, hoc enim casu juxta præstitam cautionem in arrogatione bona illis restituere tenetur, qui adoptione non facta eidem ab intestato successissent §. 2. *Inst. de acquisit. per arrogat.*

34 Filio naturali mater indistincte succedit, pater vero juxta restrictionem §. priori datam, in 2. tantum unciis, si filius nec liberos legitimos, nec uxorem legitimam habuerit *Nov. 89. cap. 13. Covarruv. in epitom. de success. ab intest. num. 19.* in spuriiis, & ex damnato coitu progenitis nulla est parentum successio, nisi quod istis quoque ex æquitate alimenta debeantur, prout supra de idgenus filiis dictum est.

35 Quodsi mater major 25. annis filio, vel filia impuberi, etiam naturali tantum, tutore indigenti intra annum sine justa causa & citra impedimentum legitimum de idoneo tutore non prospexerit, isque impubes decesserit, ab ejusdem successione merito repellitur §. 6. *Inst. de SC. Tertyll. l. 6. C. eod.* Idem est, si tutelam filii sui impuberis susceperit, deinde vero ad secundas nuptias, non petito prius alio tutore, transiverit, nec rationem administrationis reddiderit. *d. l. 6. & auth. iisdem C. de secund. nupt.* Similiter hoc successione beneficio excidunt cognati reliqui, qui, quod essent gradu proximi, tutorem, quem petere debuissent, petere neglexerunt *l. 10. C. de legitim. hered. Brunnem. ibid.*

36 Cæterum, cum supra dictum sit, patrem & matrem filio defuncto æqualiter succedere, id ulterius sic ampliamus, ut nullam inter bona paterna & materna distinctionem admittamus, quia, ubi horum bonorum proprietas

filio semel acquisita est, illum respectum amittunt, §. 1. *Inst. per quas person. nob. acquir.* eoque mortuo hereditatis nomine veniunt, & consequenter in iis parentes æqualiter succedunt. *Manz. de Success. ascend. quæst. 2. n. 12. Forster lib. 7. cap. 4. num. 12.* Et hæc successione æqualitas etiam procedit in bonis castrensibus, vel quasi talibus, item in peculio adventitio extraordinario. Peculium vero profectitium, cum in eo pater jus plenum semper retinuerit, etiam post mortem filii eodem salvum manet, uti & ususfructus in peculio adventitio ordinario. Ratio hujus ultimi asserti est, quod regulariter successor idem jus in bonis defuncti consequatur, quod is in vivis habuit, ergo, cum filius, dum viveret, in bonis adventitiis ordinariis nudam habuerit proprietatem, pater vero ususfructum, mater succedens nonnisi proprietatem prætereundere poterit, & est textus expressus in *l. ult. §. 1. in fin. C. ad SC. Tertyll.*

Nec obstat *Novell. 118. cap. 2.* ubi 37 dicitur, quod si filius cum patre in successione fratris sui concurrat, pater in portione, quæ filium contingit, ususfructum amittat. Non, inquam, obstat, quia ipse Justinianus specialitatis rationem ibidem assignat, quod scilicet pater pro illa portione ususfructus consequatur partem proprietatis: cum ergo hoc specialiter quoad filium in successione cum patre concurrentem ordinaverit, in aliis contrarium obtinere voluisse censendus est. *P. Ægidius Ranbeck de Success. ab intest. part. 2. thes. 3. pag. 29.*

Sed quomodo eo casu regulatur 38 successio ab intestato, quando pater cum

cum filio eodem fato, v.g. naufragio perit? Videndum, an filius fuerit *pubes*, vel *impubes*. Si *pubes*, patrem prius decessisse præsumitur l. 9. §. 4. & l. 22. ff. de reb. dub. sin *impubes*, hunc patri præmortuum esse præsumitur cit. l. 9. §. fin. & l. 23. ff. d. t. quæ tamen præsumptio in utroque casu contrariis probationibus elidi potest. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 50. num. 21. & 30. in effectu autem, & in ordine ad regulandam successionem plurimum interest, scire, uter alteri præmortuus sit. Nam si filius *pubes* fuit, adeoque ipsi pater præmortuus est, hæreditas ab eo ad filium, à filio vero in defectum liberorum ad matrem in solidum devoluta est: filio vero *impubere* præmortuo, hæreditas ab eo ad patrem, à patre vero ad cognatos suos (matre quoad partem dimidiam exclusa) translata fuisse censetur. Stryck. cit. dissert. 2. cap. 1. §. 5. Clariss. D.D. Joann. Adam. Besnecker in tract. de success. ab intest. dissert. 4. §. 1. Vide etiam Emin. Vincent. Petra in Comment. ad Constit. Apost. tom. 1. pag. 505. num. 80.

39 Haftenus de jure succedendi *ascendentium*, qui sunt ejusdem gradus. Quodsi plures existant *ascendentes*, iique diversi gradus, & lineæ, v.g. pater defuncti, & avia materna, remotior excludetur à propinquiore, nec *jus representationis*, quod *descendentibus* indultum est, hic locum invenit, adeoque in proposito casu solus pater succedet exclusa avia materna in omnibus bonis, etiam maternis, quia contra naturam est, ut avia representet filiam, matrem scilicet defuncti, & ascendens, qui est natu major, subli-

tuatur in locum *descendentis*, qui est junior, cum parens nequeat fieri *descendentis* filius, vel seipso junior; econtra quilibet *descendentium* possit pervenire ad ætatem sui patris, vel alterius *ascendentis*. Covarruv. d. l. num. 3. & 4.

Quodsi plures fuerint *ascendentes* 40 in 2. vel ulteriori gradu æquali, omnes quidem ad successionem admittuntur, sed in *quasi stirpes*, non vero in *capita*, ita, ut, si concurrant ex una linea avus paternus, & avia paterna, ex altera vero avia materna tantum, hæc unam medietatem, illi alteram capient. dist. Nov. 118. cap. 2.

Circa hanc *ascendentium* successi- 41 sionem ulterius nota, quod cum *ascendentibus* etiam admittantur fratres *germani* (fratres consanguineos & uterinos per hanc Novell. 118. cap. 2. & auth. defuncto Cod. ad SC. Tertull. excludi planum est) imo & fratrum *germanorum* prædefunctorum filii, si hi una cum fratribus *germanis* concurrant per Nov. 127. quæ quo ad hunc passum correxit Nov. 118. cap. 2. vel, si dicere mavis, eandem ampliavit, & extendit. Sed quomodo hic regulabitur successio?

Resp. I. si fratres *germani* sive cum 42 patre & matre, sive avo vel avia, sive proavo, & proavia concurrant, successio semper fit in *capita*, ita ut tot fiant portiones hæreditatis, quot sunt personæ succedentes. d. Novell. cap. 2. si igitur fuerint avus paternus, & avia paterna ex una linea, ex altera vero avia materna, quibus si frater *germanus* defuncti accedat, fiunt 4. partes æquales hæreditatis, quarum unam capiet avus paternus, secundam avia

S

pa-

paterna, tertiam avia materna, quartam frater defuncti. Similiter si defunctus reliquerit patrem & matrem, ac tres fratres germanos, in 5. partes dividetur hæreditas. *d. Nov. cap. 2. §. auth. defuncto C. ad SC. Tertyll.*

43 Resp. II. Quod si cum ascendentibus concurrant fratres, & fratrum prædefunctorum filii, hi jure repræsentationis adeoque in *stirpes* succedent. Sic si defunctus reliquit patrem, vel avum, item fratrem unum germanum, & ex altero fratre germano prædefuncto 3. filios, hæreditas dividetur in tres partes, quarum unam accipiet pater, vel avus, alteram frater superstes, tertiam tres filii fratris prædefuncti.

44 Sed quid si nulli fratres germani existant, sed soli fratrum germanorum filii, an isti cum ascendentibus ad successionem admittentur? Hanc questionem unam ex difficilioribus in hac materia censet Manzius *dissert. 4. qu. 3. num. 61.* Negant hoc casu succedere fratrum filios Perez in *C. ad SC. Tertyll. num. 8.* Hunnius, Bachovius Clariss. D. D. Peregrini *Inst. h. t. num. 13.* & alii, eo, quod Justinianus de hoc casu mentionem nullam fecerit, & quia, si soli veniunt fratrum filii, censentur respectu ascendentium patris & matris esse in gradu remotiori. Probabilior tamen videtur Sententia Schneidewini *Inst. h. t. de 2. ord. succed. n. 59.* Forsteri *lib. 7. cap. 7. num. 2.* Ranbeck *part. 2. thes. 4.* Manzii, & aliorum, qui etiam hoc casu fratrum filios ad successionem admittunt. argumentum primo desumunt à Rubrica *d. Nov. 127.* quæ generaliter sic concepta est, *ut fratrum filii succedant pariter ad imitationem fratrum, etiam ascendentibus*

extantibus. Ratio est, quia, ubi locus est repræsentationi, ibi non attenditur, an existat aliquis in eo gradu, in quo fuit ille, qui repræsentatur, sic enim ex dictis §. priore nepotes repræsentant filios defuncti, etsi nullus amplius filius existat, cur ergo hic aliud dicamus. Deinde non videtur esse ratio, cur juxta *Nov. 127.* filii fratrum non excluderentur à fratribus, iidem tamen deberent excludi ab ascendentibus, si scilicet nullus frater existat, cum ex æquo vocentur fratres, & ascendentes defuncti. Ne tamen à fratrum filiis, qui ex speciali Privilegio *d. Novell. 127.* vocati sunt, majus creetur præjudicium ascendentibus, quam à fratribus, qui veniunt jure ordinario, sive dictorum filiorum parentibus, ideo fratrum filii non in *capita*, sed in *stirpes* succedent, & ultra filios ad nepotes scilicet hoc privilegium non extendetur. Forster *lib. 7. cap. 6. num. 3.* quia scilicet privilegia juris correctoria (quale est præsens privilegium, quo *Novell. 118. cap. 2.* correctum fuit) strictæ interpretationis sunt. *cap. 23. de R. J. in 6.* & quia jus repræsentationis in linea *collaterali* ultra fratrum filios non extenditur, licet in successione *descendentium* extendatur in infinitum. *Auth. post fratres C. de legitim. hered. Nov. 118. cap. 3. §. si autem defuncto.*

Ex dictis colligitur, quod si soli 45 ascendentes diversarum linearum & inæquales numero existant, illi succedunt in *quasi stirpes*; sin vero cum iisdem defuncti fratres germani concurrant, successio fit in *capita*, si demum soli fratrum filii, tunc isti quidem in *stirpes*, quia veniunt jure repræsentationis-

tionis, ascendentes vero probabilius in capita succedunt, rationem hujus posterioris asserti assignat Manz. d. l. num. 77. quod juxta d. Rubricam Novell. 127. fratrum filii succedunt pariter ad imitationem fratrum; atqui fratres existentes faciunt succedere ascendentes in capita: ergo id ipsum faciunt fratrum filii, quippe qui suos patres representant.

46 Qui fiat successio, quæris, si filius defunctus fuerit *naturalis* tantum, & reliquerit patrem & matrem, simulque fratrem *naturalem* tantum? Resp. patrem, ut supra dictum, successurum in 2. unciiis, matrem vero eum filio *naturali* in reliqua substantia, quia iste frater *naturalis* ex eodem patre & matre natus, licet non *legitimus*, germanus tamen censetur quoad hunc successionis effectum, licet quo ad alios tantum *uterinus* habeatur, & matrem sequatur, quia hic tantum ratio *sanguinis*, in aliis vero ratio *agnationis* respicitur. Accedit, quod in Novell. 18. cap. 2. §. si vero Imperator generaliter statuerit: si vero cum ascendentes inveniuntur fratres & sorores utrisque parentibus (qualis utique est talis frater ex concubinato susceptus) *conjuncti defuncto, cum proximis gradu ascendentes vocabuntur*. Salicetus in auth. defuncto C. ad SC. Tertyll. n. 5. Schneidew. h. t. de success. parent. natur. tant. n. 45. Ranbeck. cit. l. thes. 4. lit. C.

47 Circa hanc parentum successionem generaliter adhuc notandum est, quod si pater vel mater ad secunda vota transierint, liberis primi matrimonii extantibus, non solum perdant, quidquid à se invicem titulo *lucrativo* post

mortem acquisiverunt, sed etiam quod per successionem filiorum dicti primi matrimonii consecuti sunt, solo usufructu istorum bonorum apud ipsos remanente l. 3. & 4. C. de secund. nupt. Nov. 22. cap. 32. proprietate vero liberis primi matrimonii superstites reservata. Quodsi vero isti liberi omnes præmorerentur, aut ultimus fuisset is, qui modo obiit, tunc parens secundo nubens indistincte eidem ultimo succederet pleno jure tam quo ad proprietatem, quam usufructum, licet vivente adhuc illo filio transierit ad secunda vota. Gail. lib. 2. observ. 98. Mynsig. cent. 5. observ. 24. Manz. de success. ascend. dissert. 4. quæst. 1. n. 109. sunt enim nuptiæ secundæ, præsertim in mulieribus, valde odiosæ, quia, ut dicitur in Nov. 22. cap. 40. mulier nuptias repetens, tria negligit, videlicet DEUM, defuncti memoriam, & dilectionem filiorum. Et hæc non solum Jure Civili, sed etiam Canonico procedunt, licet enim hoc jure pænæ juris Civilis in odium præcisè secundi matrimonii latæ, ut infamiæ, & aliæ l. 1. Cod. de secund. nupt. expressæ per cap. penult. de secund. nupt. sublata fuerint, pænæ tamen juris in favorem primi matrimonii appositæ etiam hodie vigent, ut notat Barbosa. in collect. ad d. t. & fuse Sanchez lib. 7. de matrim. disput. 87. usque ad 91.

Duas tamen communiter limitationes, DD. subjiciunt, quæ faciunt, ut dictæ pænæ secundo nubentes non subjaceant I. si conjux superstes cum consensu & voluntate primi mariti defuncti secundas nuptias contrahat, vel si ipsi liberi primi matrimonii saltem tacite consentiant, quia scienti injuria

feri non censetur *cap. 27. de R. J. in 6.* aut quæ liberi parentibus ante, vel
V. Bachov. ad Treutl. hic thes. 4. lit. D. postquam ad secundas nuptias transie-
V. nisi liberi. II. In illis bonis, quæ runt, ex testamento reliquerunt, pro-
 conjux ad secunda vota transiens titu- prietatem non amittunt *Nov. 22. c. 46.*
 lo oneroso v. g. ex empto acquisivit, *Gail. lib. 2. observ. 98. Bachovius d. l.*

§. IV.

De Successione Collateralium.

SUMMARI A.

49. Deficientibus ascendentibus, & descendentibus veniunt collaterales, & qui-
 dem primo loco fratres Germani, exclusis fratribus ab uno tantum latere
 defuncto conjunctis. 50. Quid in statuto sorores à successione fratrum ex-
 cludente obtineat? 51. Eodem successione jure gaudent fratrum germano-
 rum filii, si cum fratribus germanis concurrant. 52. Si soli fratrum ger-
 manorum filii sint, iique numero inæquales, nihilominus in capita succedunt.
 53. 54. Duæ oppositiones solvuntur. 55. Limitatio nostræ Conclusionis sub-
 jungitur. 56. Fratribus germanis, eorumque filiis nullis extantibus veniunt
 consanguinei, & uterini cum exclusione patrum, amitarum &c. nec non nepo-
 tum fratrum germanorum. 57. Nec habetur ratio bonorum paternorum,
 & maternorum. 58. 59. Opposita solvuntur. 60. 61. Fratrum natura-
 lium, & spuriorum successio regulatur. 62. Quid de fratrum adoptivo-
 rum, & arrogatorum successione jure cautum sit, explicatur. 63. Fratri-
 bus omnibus deficientibus successio defertur reliquis agnatis, & cognatis juxta
 gradus prerogativam. 64. 65. Quæ non ad decimum gradum est restricta,
 sed in infinitum se porrigit. 66. Satisfit Objectioni. 67. Bona damnato-
 rum in linea descendentibus in infinitum, in collateralibus ad 3. gradum usque ad
 consanguineos devolvuntur subjuncta exceptione quoad hereticos, & lese
 Majestatis reos.

49 **C**ollaterales dicuntur illi, qui nec à defuncto geniti sunt, nec de-
 functus ab ipsis, ex eodem ta-
 men sanguine utrique descendunt...
 Quodsi igitur tam ascendentes, quam
 descendentes deficiant, tertio loco, &
 ordine vocantur collaterales *Nov. 118.*
cap. 3. Auth. cessante C. de legitim. hæ-
red. & primo quidem loco fratres &
 sorores germanæ vulgò Brüder, und
 Schwestern von beyden Banden
 qui omnes alios ex transverso cogna-
 tos, ut & fratres, fororésque ab uno
 tantum latere excludunt. *d. Nov. 118.*
cap. 3. auth. itaque C. commun. de suc-
cess. sive deinde isti fratres germani
 sui fuerint, sive emancipati, sive legiti-
 me nati, sive per subsequens matrimo-
 nium legitimati, quod etiam in fratri-
 bus naturalibus tantum, & non legiti-
 matis procedit, ut, si pater ex una con-
 cubina duos habeat filios, tertium ex
 alia